

Bollebygds kommun

Granskning av årsredovisning 2018

Inger Andersson, certifierad kommunal revisor

Isabelle Panasco

Malin Ringedahl

Stefana Vasic

Sammanfattande bedömning

Vår samlade bedömning är att;

- årsredovisningen i allt väsentligt lämnar upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning.*
- årsredovisningens resultat är delvis förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning i ett finansiellt perspektiv.*
- årsredovisningens resultat är delvis förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv.*
- räkenskaperna är i allt väsentligt rättvisande.*

Uppdrag

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Revisorerna har bland annat till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen 12:2 bedöma om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Kommunen kan även ha egna riktlinjer för årsredovisningens upprättande som ska följas.

Enligt kommunallagen ska ett skriftligt utlåtande avseende god ekonomisk hushållning från revisorerna biläggas årsredovisningen. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Ansvarig nämnd och revisionskriterier

Kommunstyrelsen (revisionsobjekt) är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 11 kap 21 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Kommunal redovisningslag (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt god redovisningssed i övrigt.
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

Omfattning

Granskningen av årsredovisningen omfattar

- förvaltningsberättelse (inklusive drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Avgränsning och metod

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i utkast ”Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting” från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV).

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2019-03-07 och sedan även till viss del 2019-03-22 samt 2019-04-04. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2019-04-15 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2019-04-25.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsansvarig

---

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL

En översikt över utvecklingen i kommunen, § 1

Väsentliga händelser redovisas. Det finns en tabell – 10-årig översikt – som redovisar den finansiella utvecklingen. I den finansiella analysen redovisas ekonomin i ett femårsperspektiv. Framtidsperspektivet beskrivs dock sparsamt, mestadels i verksamhetsberättelserna.

Andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten, § 1.5

Det ingår ett folkhälsobokslut. Vidare finns en redovisning avseende kommunens ekonomi jämfört med andra kommuner. Uppgifterna avser 2015-2017, det vill säga inte innevarande år.

Väsentliga personalförhållanden (bl a sjukfrånvaro) § 1a

Sjukfrånvaron redovisas i enlighet med krav. Skett en ökning av sjukfrånvaron från 6,8 % 2017 till 7,5 % 2018.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Samlad redovisning av investeringsverksamheten § 2

Redovisas i enlighet med krav. Ursprunglig investeringsbudget uppgick till 86,6 mnkr, varav 55,5 mnkr har överförts från 2017. I delårsgranskningen noterade vi att en betydande del av de projekt som ombudgeterats från 2017 inte förväntades påbörjas under innevarande år. Under oktober månad fattade fullmäktige beslut om att reducera budgeten med 64,4 mnkr för att undvika en orimlig investeringsvolym. Total reviderad investeringsbudget för 2018 uppgår således till 77,7 mnkr. Utfallet i delårsrapporten uppgick till 18,7 mnkr och prognostiserat utnyttjande uppgick till 54,1 mnkr. Slutligt utfall blev 47,3 mnkr. I direkt anslutning till investeringsredovisningen finns förklarande kommentarer.

Förhållandet mellan utfallet och den fastställda budgeten för den löpande verksamheten § 3

Svarar mot lagkrav. Fördelaktigt nog finns en särskild tabell som visar budgetbeslut under året. Vidare finns en sammanställning avseende lämnade prognoser vid fyra tillfällen under året. Sambandet med resultaträkningen framgår i stort. I direkt anslutning till driftredovisningen kommenteras ekonomin. I nämndernas verksamhetsberättelser redogörs närmare för utfallet.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Årets resultat efter balanskravsjusteringar samt detta resultat med justering av förändring av resultatutjämningsreserven § 3a

Årets resultat uppgår till 27 mnkr, från vilket inga realisationsvinster skall exkluderas. Vid avstämning gentemot kommunallagens balanskrav är resultatet således 27 mnkr. Det finns inte något underskott från tidigare år att återställa. Avsättning till resultatutjämningsreserv tillämpas inte.

Utvärdering av den ekonomiska ställningen, § 5

Det finns inget specifikt avsnitt benämnt ”Utvärdering av den ekonomiska ställningen”, men i ”Kommentar och analyser av kommunens ekonomi” återfinns flera av de uppgifter som lämpligen ska ingå när utvärdering görs. Framtida utmaningar kan lämpligen redogöras för mer.

Upplysning om pensionsmedel RKR 7:1

Framgår enligt gällande krav i rekommendationen.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Gemensam förvaltningsberättelse, RKR 8:2

Saknas en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. Avvikelsen är mindre väsentlig då endast en bostadsstiftelse finns.

Utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts § 5 ur ett finansiellt perspektiv

Finansiella mål fastställda av fullmäktige i mål och budget 2018-2020

- **Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 % av intäkterna från skatter och generella statsbidrag.**

Utfall: Skatter och generella statsbidrag uppgår till 521,4 mnkr. 4 % kräver ett resultat om närmare 21 mnkr. Årets resultat uppgår till 27 mnkr, det vill säga närmare 5,2 %.

Målet uppnås för 2018.

Målet uppnås för senaste treårsperioden 2016-2018.

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

- **Över tid ska minst 40 % av kommunens investeringar finansieras med egna medel**

Utfall: Investeringarna uppgår till 47,3 mnkr. 40 % kräver ett utrymme om 18,9 mnkr. Årets resultat uppgår till 27 mnkr och avskrivningarna till 24,6 mnkr, således totalt 51,6 mnkr. Självfinansieringsgraden uppgår till 109 %. Exkluderas exploateringsintäkterna är självfinansieringsgraden 73 %.

Målet uppnås för 2018

Målet uppnås för senaste treårsperioden 2016 – 2018.

- **All verksamhet ska så långt som möjligt bedrivas inom kommunen. Hemmaplanslösningar ska eftersträvas och ökas kontinuerligt, så att alla kommuninvånare i möjligaste mån kan erbjudas verksamhet i hemkommunen**

Utfall: Uppges att samtliga insatser inom bistånd äldre utförs inom kommunen. Alla som har beviljats daglig verksamhet har blivit erbjudna plats i kommunens egen verksamhet. Tillfälligt boende och institutionsplaceringar är insatser som köps externt, liksom platser till personer med diagnosen autism. Vidare köps insatser för spelmissbruk och behandlingshem för missbruk.

Målet uppnås delvis 2018

Bollebygds kommun - årsredovisning 2018

PwC

april 2019

12

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, *forts*

Utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts § 5 ur ett verksamhetsperspektiv.

Fullmäktige har beslutat om sammanlagt 24 övergripande mål samt nämndmål för 2018. Noteras skall att även finansiella mål ingår. Utfallet i årsredovisningen är:

Tabell 2.	Totalt antal mål:	Målet är...		
		<i>uppnått</i>	<i>delvis uppnått</i>	<i>inte uppnått</i>
	11			
Bildnings- och omsorgsnämnden		4	6	1
	7			
Samhällsbyggnadsnämnden		4	2	1
Kommunstyrelsen	4	3	0	1
Gemensamma mål för alla (sjukfrånv o andel heltidsarb...)	2	1	0	1
Summa	24	12	8	4

Krav på förvaltningsberättelse kapitel 4 i KRL, forts

Utvärdering av om målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts § 5 ur ett verksamhetsperspektiv, forts

Vi noterar att Kommunstyrelsen och Bildnings- och omsorgsnämnden saknar egna tagna nämnds specifika mål.

Kommunen uppvisar en hög måluppfyllelse. Indikatorer redovisas delvis under respektive verksamhet. Vidare sker en förklaring till avvikelse för redovisad måluppfyllelse. Åtgärdsförslag lämnas inte.

Under rubriken Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelse står det att ”Arbetet kring formulering av mål bör utvecklas i riktning mot att målen görs mer tydliga och enklare att utvärdera. Mål som anges att något ska främjas kan upplevas otydliga och svåra att mäta och utvärdera”. Detta lyfts även under respektive nämnds verksamhetsberättelse under 2018.

Slutligen noterar vi att styrelsen och nämnderna inte presenterar några åtgärdsförslag vid bristande måluppfyllelse, vilket försvårar möjligheten att förbättra det verksamhetsmässiga resultatet.

Nämndernas uppdrag, KL 6:5

Av KL 6:5 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Nämndredovisningarna beskriver utifrån ett verksamhetsperspektiv och ingen övergripande beskrivning för respektive förvaltning. Redovisningarna innehåller årets verksamhet, framtida utveckling samt i några fall även ekonomiskt resultat och nyckeltal.

Vi bedömer att redovisningarna i stort svarar mot de uppgifter som efterfrågas. Vi ser dock att nämndernas redovisning kan utvecklas när det gäller övergripande för förvaltningen. Vidare att målen konkretiseras med mätbara indikatorer samt målvärden för att möjliggöra en korrekt bedömning av måluppfyllelsen.

Resultaträkning, kap 5 i KRL

Resultaträkningens uppställning och innehåll svarar mot kraven i KRL.

Årets resultat uppgår till 27 mnkr att jämföra med budget 11,1 mnkr. Resultatet medför en positiv avvikelse mot budget med 15,9 mnkr. Den positiva budgetavvikelsen kan till stor del tillgodoräknas försäljning av exploaterings-tomter med 17,2 mnkr. Resultatföring har även gjorts av tidigare avsättning Bollebygds skolan om 6 mnkr. Negativ – ej budgeterad post – är 3,2 mnkr för återställande av Kråkvägens förskola till lägenheter.

Som framgår av årsredovisningen finns ytterligare ett antal större poster som avviker mot budget – flera av engångskaraktär. För att underlätta läsningen kan dessa med fördel redovisas i tabell.

Balansräkning, kap 6 i KRL

Balansräkningens uppställning och innehåll svarar mot kraven i KRL.

Under året har avsättning Bollebygdsskolan om 6 mnkr resultatförts.

Vidare har pensioner intjänade före 1995 – då Bollebygds kommun ingick i Borås kommun – omklassificerats från avsättning i balansräkning till att vara en ansvarsförbindelse. Beloppet om 3,1 mnkr har korrekt bokförts direkt mot Eget kapital. Årets resultat har således inte påverkats.

Kassaflödesanalys, kap 7 i KRL samt RKR 16:2

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckligt med noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställd redovisning, kap 8 i KRL och RKR **8:2**

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper. Noter saknas. Då balansräkningens tillgångar endast redovisas med anläggnings- och omsättningstillgångar är det inte möjligt att göra någon avstämning av kassaflödesanalys.

Sammanhållen förvaltningsberättelse i enlighet med RKR 8.2 upprättas inte. Denna avvikelse bedöms som mindre väsentlig då endast en bostadsstiftelse finns.

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Bollebygds kommun följer i stort vad som anges i KRL och RKR´s rekommendationer samt i övrigt vad som kan betraktas som god redovisningssed.

Förbättring kan ske avseende tilläggsupplysningar:

- RKR 11,4 Materiella anläggningstillgångar (information om avskrivningstider och metod)
- RKR 18.1 Intäkter från avgifter, bidrag och försäljningar

Revisionell bedömning

Vår samlade bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Vi bedömer att

- årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och har inga underskott från tidigare år att återställa. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i stort innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Utvärdering avseende den ekonomiska ställningen kan dock utvecklas och redogöras för mer samlat för att svara mot lagstiftarens intentioner.
- årets resultat är delvis förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Resultat- och självfinansieringsmålen uppnås såväl för det enskilda året 2018 som för perioden 2016 – 2018. Målet avseende hemmaplanslösningar uppnås delvis.

Revisionell bedömning, forts

- utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av de 21 verksamhetsmålen anger Kommunstyrelsen att nio mål, 43 %, bedöms som uppnådda, åtta, 38 %, som delvis och fyra, 19 %, som ej uppnådda.
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

Göteborg 7 april 2019

Fredrik Carlsson
Uppdragsledare

Inger Andersson
Projektledare